

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

www.ipn.gov.pl

www.mhk.katowice.pl

www.katowice.ap.gov.pl

KATOWICE
dla odmiany

Patronat medialny

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

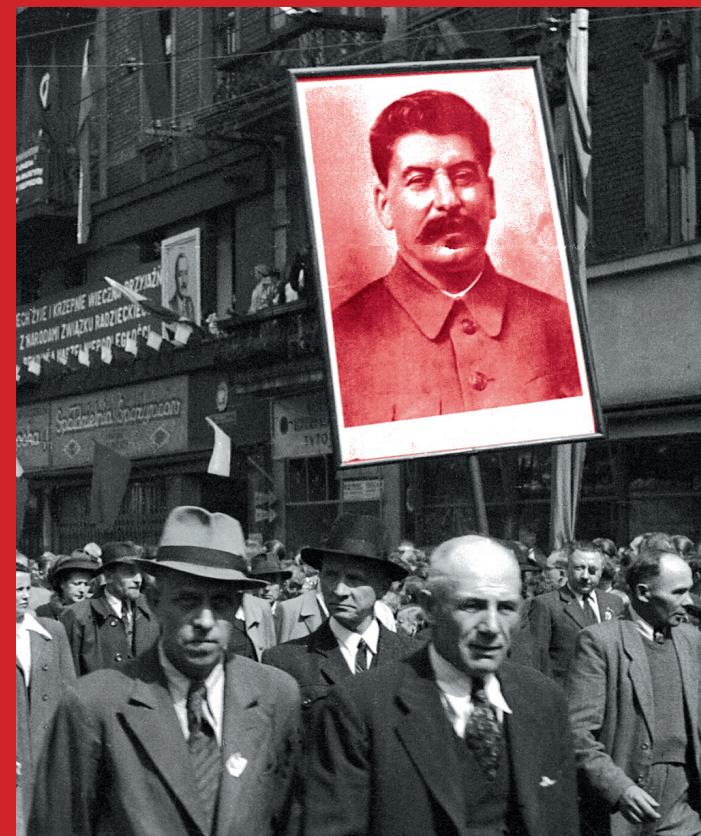

MUZEUM HISTORII KATOWIC

W CIENIU JEDNOSTKI

Kult Stalina na Górnym Śląsku (1945-1956)

Kiedy w 1924 r. zmarł Włodzimierz Lenin, jego ciało zmumifikowano i przekształcono w świecką relikwię. Stworzenie kultu Lenina umożliwiło swolstą „deifikację” jego następcy — Józefa Stalina. Wszechwładny, wszechobecny, wszechwiedzący i nieomylny — taki wizerunek sowieckiego tyrana zbudowała propaganda.

Po II wojnie światowej Stalin, „pogromca” Niemców, kreowany był na najwierniejszego przyjaciela Polski. Narzucono Polakom siłą publiczny kult, który osiągnął apogeum w grudniu 1949 r. w związku z 70. rocznicą urodzin dyktatora, spowodował na Górnym Śląsku, tak jak w całym kraju, coraz wyraźniejszy podział na „oficjalną”, fasadową rzeczywistość i na codzienne życie.

W strategii i ideologii systemu stalinowskiego budowanego w Polsce, Górny Śląsk był terenem kluczowym. Ze swym wielkim przemysłem i zatrudnioną w nim rzeszą ludzi tworzących „nowoczesną i uświadomioną” klasę robotniczą — miał stanowić zaplecze i zapewnić trwałe poparcie dla poczynań władzy ludowej. Jednak specyfika regionu górnośląskiego, silna pozycja Kościoła katolickiego, a przede wszystkim brak tradycji związanych z ruchem komunistycznym uniemożliwiły powodzenie tego planu.

Stalin zmarł w 1953 r. Punktem kulminacyjnym oficjalnie obowiązujące w Polsce żałoby była zmiana nazwy Katowic — stolicy Górnego Śląska - na „Stalinogród” (a województwa katowickiego na stalinogrodzkie). Do publicznego wystąpienia z taką inicjatywą, która faktycznie zrodziła się we władzach centralnych w Warszawie, zmuszony został „lud śląski”. Absurdalna nazwa przetrwała zaledwie trzy lata.

W 1956 r. przywódca ZSRR Nikita Chruszczow w tajnym referacie skrytykował „kult jednostki” oraz wyliczył poważne nadużycia władzy i zbrodnie dokonane na rozkaz Stalina. Owe „błędy” Chruszczow przypisał zwyrodniałemu charakterowi Generalissimusa. Było to zřejny kamuflaż umożliwiający współpracownikom Józefa Stalina uniknięcie współodpowiedzialności za bezprawie i terror.

W Polsce w październiku tego roku rozpoczęła się polityczna odwilż. Zaproponowany społeczeństwu „socjalizm z ludzką twarzą” nie dopuszczał możliwości powrotu do poprzednich metod sprawowania rządów i ich wynaturzonego wykwitu — kultu jednostki.

Wystawę w Muzeum Historii Katowic (ul. ks. J. Szafranka 9) można zwiedzać od 17 września do 20 października 2013 roku.

Dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach
Andrzej Drogoń

Dyrektor Muzeum Historii Katowic
Jacek Siebel

Dyrektor Archiwum Państwowego w Katowicach
Piotr Greiner

zapraszają na otwarcie wystawy

W CIENIU JEDNOSTKI

Kult Stalina na Górnym Śląsku (1945–1956)

w dniu 17 września 2013 roku o godz. 13.00

w Muzeum Historii Katowic
ul. ks. J. Szafranka 9 w Katowicach

WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE

17 września 2013 roku godz. 13.00

Sesja popularnonaukowa:

Adam Dziuba (IPN), *Budowa nowego wizerunku ZSRR i Stalina w latach 1944–1948 na przykładzie województwa śląskiego*

Bogusław Tracz (IPN), *Obchody 70. Rocznicy urodzin Józefa Stalina w województwie śląskim*
Justyna Pawlas (MHK), *Stalinogród — „miasto jasnej przyszłości”*

3 października 2013 roku godz. 13.00

Projekcja filmu *Tu Stalinogród* oraz spotkanie z reżyserem Maciejem Muzyczukiem

10 października 2013 roku godz. 13.00

Spotkanie z Natalią Piekarską — Penetą, honorową obywatelką Katowic, członkinią Związku Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego, pisarką, działaczką społeczną

